

en eerbied voor hun ouders, ontzag en dienstvaardigheid jegens hun geneeskundige en pharmaceutische leeraren, bevordering uit alle macht van de glorie en majesteit der geneeskunst. Verder zouden zij niets overhaastig doen, zonder geneeskundig voorschrift geen purgatieven geven bij acute ziekten; niet onnoodig verboden lichaamsdeelen van vrouwen aanraken; geen geheimen verklappen, geen vergiften aanraden of toedienen „zelfs niet aan hun grootsten vijand”, geen abortusdrijfverij plegen; nauwkeurig de recepten der doktoren klaar maken voor zoover zij niet in strijd zijn met de regels der kunst; *geen voorgeschreven middel door een ander vervangen zonder een geleerde te raadplegen*; als de pest schuwen alle kwakzalversmiddelen, „die tot groote schande der overheid worden geduld” (*Brit. med. Journal*).

HET PUBLIEK EN DE GENEESKUNDIGE STAND. — Uit de openingsrede van dr. MAYO in de jaarlijksche vergadering der American Medical Association blijkt, dat het zoowat overal hetzelfde is: het aanzien van den geneeskundige als individu is bevreemdend, dat van den geneeskundigen stand is geheel onevenredig met zijn beteekenis voor het welzijn der maatschappij, en hij zal het belangrijkste deel van zijn taak niet kunnen vervullen, zoolang de meesten zijner leden zelfs in geen samenhang staan met het geheel. De Regeering zal van de raadgevingen van dien stand geen behoorlijk gebruik maken, zoolang deze zich niet kan doen gelden als een kracht in den partijstrijd.

De kwakzalverij wenscht MAYO tegen te gaan door propagandavergaderingen, uitgaande van de geneeskundige vereenigingen, waarvan de verslagen in de couranten zouden komen. Maar, zooals *the Brit. med. Journ.* opmerkt, men kan het publiek niet dwingen om in te gaan, noch om te lezen. Veel meer is voor de toekomst te verwachten van een optreden als dat der populaire Amerikaansche tijdschriften *Ladies' Home Journal* en *Colliers' Weekly*, die uit eigen beweging een rubriek hebben geopend tot voortdurende waarschuwing hunner lezers tegen het bedrog der kwakzalvers. Als de openbare meening meer en meer wordt doortrokken van gezond verstand, is het Rijk der kwakzalverij ten einde. *Quousque tandem . . . ?* PINKHOF.

INGEZONDEN.

OVER DE THERAPIE DER BARING BIJ HYDROCEPHALUS.

Het zij mij vergund aan het stuk van dr. AUSEMS in dit nummer een kleine kanteekening toe te voegen.

Er gingen ruim zestien maanden voorbij, sedert mijn stukje over hydrocephalus verscheen, en eerst thans grijpt dr. AUSEMS naar de pen, niet, althans dit blijkt niet, omdat hij in dezen tijd gelegenheid had zijn ervaring op dit gebied uit te breiden, maar omdat eerst lang gepeins aan de schrijftafel hem in staat moest stellen de moeilijkheden uit den weg te ruimen, die ik aanstipte. Dat het schrijftafelvruchten zijn, die hij nu aanbiedt, is duidelijk; of zij geheel bruikbaar zijn?

In de eerste plaats vraag ik mij af, waarom AUSEMS de hydrocephalische vrucht bij voorkeur in hoofdligging wenscht. Ook voor den hydrocephalus

geldt, dat uterus-inhoud en uterus-holte, wat den vorm betreft, met elkander behooren overeen te stemmen: het omvangrijker waterhoofd dus in den wijderen fundus, het smallere bekkeneinde in het onderste deel der baarmoeder. Daardoor wordt o. a. het onloochenbare voordeel verkregen, dat niet reeds in de zwangerschap de onderste uterushelft bovenmate wordt gerekt, dat niet reeds in het begin der baring het onderste uterussegment, in engeren zin, abnormaal wordt verwijd: de prophylaxis tegen uterusruptuur eischt dus juist een stuitligging, niet een hoofdligging, zooals AUSEMS bij hydrocephalus wil! Maar AUSEMS voorkomt dit nadeel van zijn prophylactische keering op het hoofd door, zoo mogelijk, vroeggeboorte op te wekken, en wel door een uiterst eenvoudig kunstje, nl. vliezen en waterhoofd tegelijkertijd te puncteeren. Eenvoudiger kan het niet . . . aan de schrijftafel! Het halskanaal zal toch zeker eerst verwijd behooren te worden, daarna zal men den hydrocephalus moeten trachten te bereiken en de „ongevaarlijke punctie door een wandbeen” verrichten, vooral niet door een naad of fontanel! (AUSEMS). Deze raad is afkomstig van den geachten schrijver, die zich zelf een zeker niet zoo bedoeld testimonium paupertatis geeft in de verklaring, dat men „ternauwernood kan onderscheiden, of men met den vaginaalwand, de cervix of den geperforeerden schedel te doen heeft!”. Wiens tastgevoel zoo weinig ontwikkeld is, mag zich nog wel eens bedenken, of hij op *die* wijze vroeggeboorte mag opwekken

De punctie moet zijn: een kleine, d. w. z. ook voor het kind ongevaarlijke operatie. Hoe men een schedeloperatie in het donkere, via een bacterie-rijke vagina, ongevaarlijk kan noemen, begrijpe wie het kan. De uitspraak „dat men (hierdoor) voor het kind de kans om levend geboren te worden, zoo groot mogelijk heeft gemaakt”, moet aldus worden vertaald, „dat men die kansen tot een minimum heeft teruggebracht”.

De verzekering, dat het nakomende hoofd moeilijker te puncteeren zou zijn dan het vooruitgaande, kan slechts het gevolg zijn van onnauwkeurig nadenken, dat het afglijden van den cranioclast zooveel gevaarlijker is dan dat van de tang, moet het gevolg zijn van onnauwkeurig herinneren. Heeft AUSEMS dan nooit gezien, hoe men het gevaar van plotseling uitschieten van het instrument afdoende voorkomt? In welke groep van onnauwkeurigheden de moeilijkheid van de cranioclast-extractie als argument vóór *zijn* therapie thuis behoort, weet ik niet.

AUSEMS spreekt met voorkeur van den gepuncteerden schedel als „een slappen zak”, maar schijnt het kind vergeten te hebben, dat hij zelf heeft gezien, en dat in fig. 2 van mijn mededeeling werd afgebeeld! Vergeten is soms gemakkelijk, soms bedenkelijk: in weerwil van zijn droeve ervaring met den in fig. 3 weergegeven foetus durft AUSEMS nog het aanleggen van de tang na de punctie verdedigen, daarbij zich beroepend op het goede gezelschap, waarin hij zich bevindt, maar dat hij verzuimt aan den lezer voor te stellen!

De genoemde bezwaren zijn voor mij voldoende, om AUSEMS' betoog verwerpelijk te noemen, maar rechtstreeks *verderfelijk* noem ik zijn opmerkingen over de versie, na punctie, bij dreigende uterusruptuur. Al weder drijft hem de ongeoorloofde gelijkstelling van iederen gepuncteerden hydrocephalus met een slappen, vliezigen zak in een verkeerde richting, ditmaal in een hoogst

gevaarlijke. Het toppunt van drijfverij is wel te vinden in dezen zin „zoodat ik dan ook de beschreven therapie (d. w. z. als regel, bij dreigende uterusruptuur, punctie en keering op den voet) niet alleen bij levende, maar zelfs bij doode vrucht zou willen aanbevelen”. Sapiienti sat!

Ik denk, dat AUSEM'S ieder woord gewikt en gewogen heeft, voor hij het ter perse zond; ik neem dus nota van zijn woorden: „zij (de leer der Katholieke kerk) verbiedt alleen *rechtstreeks* het leven van het kind op te offeren”. De cursiveering is van mij; ik lees in deze woorden, dat langs een omweg practisch rekening mag worden gehouden met het verschil tusschen „het relatief kostbare leven der moeder en het relatief minderwaardige van het kind”.

Ten slotte gun ik mijn vriend en tegenstander gaarne de voldoening, die uit den laatsten zin van zijn opstel spreekt, maar hij houde mij de overtuiging ten goede, dat zijn „behandelingsmethode van den hydrocephalus” dien ideaaltoestand den rug toekeert.

Utrecht, Juni 1906.

B. J. KOUWER.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Invoering der vierde uitgave der Pharmacopee.

Bij Kon. besluit van den 5den Juni 1906 (*Staatsbl.* n°. 122) is bepaald, dat het Kon. besluit van 23 Januari 1906 (*Staatsbl.* n°. 8) tot vaststelling van de vierde uitgave der Nederlandsche Pharmacopee aldus gewijzigd is, dat de datum van invoering, in artikel 1 van genoemd besluit vastgesteld op 1 Juli 1906, is veranderd in 1 October 1906.

BUITENLAND.

BRUSSEL. — **Een dankbaar patiënt.** In een genezingsinrichting voor zenuwlijders werd aan een moedelozen, eenigszins waanzinnigen jongen man door den geneesheer een boek ter vertaling gegeven, ten einde hem aan werk te gewinnen en hem aan te moedigen door niet altijd verdiende goedkeuring van zijn werk. Zóó vertaalde hij 40 van de 170 bladzijden van het boek. Na zijn ontslag eischte hij 300 frs belooning voor het vertaalwerk. De vrederechtbank vond 150 frs genoeg, maar meende, dat de dokter, die dan ook moest betalen, want de vertaling, een verhandeling over neurasthenie, was in zijn belang geschied. Het Hof van Appèl oordeelde anders en veroordeelde den eischer tot de kosten der twee instanties (*Journ. méd. de Bruxelles*).

BERLIJN. — **Geneeskundige studiereizen.** Dit jaar zal de studiereis beginnen den 2den September te Heidelberg en eindigen den 15den September te Stuttgart. Bezocht zullen worden: Wildbad, Teinach, Schömberg, Freudenstadt, Rippoldsau, Badenweiler, Wehrawald, Todtmoos, St. Blasien, Konstanz, Triberg, Baden-Baden. De prijs voor de geheele reis bedraagt 225 Mark. Tot 20 Augustus kan men zich voor de reis laten inschrijven bij